

Fylkesmannen i
NORDLAND

Nordland fylkeskommune v/ fylkesutdanningssjefen
Postmottak Fylkeshuset
8048 Bodø

- virker til Nordlands beste

TILSYNSRAPPORT

Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen

Nordland fylkeskommune – Knut Hamsun videregående skole

26.02 2018

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
1. Innledning	4
2. Om tilsynet med Nordland fylkeskommune – Knut Hamsun videregående skole.....	4
2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler.....	4
2.2 Tema for tilsynet.....	4
2.3 Om gjennomføringen av tilsynet	5
3. Skolens arbeid med opplæringen i fag	5
3.1 Rettslige krav	5
3.2 Fylkesmannens undersøkelser	7
3.3 Fylkesmannens vurderinger.....	8
3.4 Fylkesmannens konklusjon.....	9
4. Undervisvurdering for å øke elevens læringsutbytte	10
4.1 Rettslige krav	10
4.2 Fylkesmannens undersøkelser	11
4.3 Fylkesmannens vurderinger.....	13
4.4 Fylkesmannens konklusjon.....	14
5. Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning	14
5.1 Rettslige krav	14
5.2 Fylkesmannens undersøkelser	15
5.3 Fylkesmannens vurderinger.....	16
5.4 Fylkesmannens konklusjon.....	16
6. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring	16
6.1 Rettslige krav	16
6.2 Fylkesmannens undersøkelser	17
6.3 Fylkesmannens vurderinger.....	17
6.4 Fylkesmannens konklusjon.....	17
7. System for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd	17
7.1 Tilsynet er ikke utvidet til å omfatte skoleeiers system	17
8. Frist for retting av brudd på regelverket	18
9. Skoleeiers frist til å rette	19
Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget	20

Sammendrag

Tema og formål

Fylkesmannen gjennomfører i perioden 2014 – 2017 felles nasjonalt tilsyn med temaet Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen. Tilsynet er delt inn i fire undertema: skolens arbeid med opplæringen i fag, individuell undervisvurdering i fag, spesialundervisning og særskilt språkopplæring. Fylkesmannen foretar nå tilsyn over dette tema med Nordland fylkeskommune, der Knut Hamsun videregående skole er valgt ut for stedlig tilsyn inneværende år.

Det overordnede målet for tilsynet er å bidra til at alle elever i grunnopplæringen får et godt utbytte av den opplæringen som tilbys. Formålet med tilsynet er å sjekke om skolen følger opplæringsloven med forskrifter, og å bidra til bedre regel forståelse og regeletterlevelse i kommuner og skoler.

Gjennomføring

Det ble gjennomført veiledning for skoleeier og skoleledere den 22. september 2016, hvor det ble informert nærmere om tema og bakgrunn for tilsynet. I tillegg ble veiledningsmateriell og egenvurderingsskjema utarbeidet av Utdanningsdirektoratet, presentert.

Etter varsel om tilsyn av 30. januar 2017, har skolen sendt inn forespurt dokumentasjon. Den 14. mars 2017 ble det gjennomført stedlig tilsyn ved Knut Hamsun videregående hvor rektor og utvalgte lærere ble intervjuet. Vi har også hatt samtaler med elever.

Fylkesmannen har nå gransket og vurdert skriftlige og muntlige opplysninger.

Avdekkede brudd på regelverket

Oppfyllelse av elevenes rett til et godt utbytte av opplæringen skjer på skolen. Det er skoleledelsen og de ansatte som i det daglige må arbeide for at elevene skal få et godt utbytte av opplæringen. Fylkeskommunen som skoleeier er likevel øverste ansvarlige for at pliktene i opplæringsloven blir oppfylt. Skoleeier må ha et forsvarlig system for å sikre at kravene i opplæringsloven og tilhørende forskrifter blir oppfylt. Fylkeskommunen er derfor adressat for eventuelle pålegg om retting.

Fylkesmannen har avdekket forhold som tilsier at praksis må endres.

Status på rapporten og veien videre

I denne tilsynsrapporten er det fastsatt frist for retting av brudd på regelverket som er avdekket under tilsynet. Fristen er **30.04 2018**. Dersom brudd på regelverket ikke er rettet innen fristen, vil Fylkesmannen i Nordland vedta pålegg om retting med hjemmel i kommuneloven 60 d. Et eventuelt pålegg om retting vil ha status som enkeltvedtak og vil kunne påklages, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

1. Innledning

Fylkesmannen åpnet 30. januar 2017 tilsyn med skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen i Nordland fylkeskommune. Undersøkelsene har vært på skolenivå ved Knut Hamsun videregående skole.

Felles nasjonalt tilsyn 2014-17 handler om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og består av tre områder for tilsyn: Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen (som denne rapporten omhandler), forvaltningskompetanse og skolebasert vurdering. Utdanningsdirektoratet har utarbeidet veiledningsmaterie¹ knyttet til tilsynet, og Fylkesmannen har gjennomført informasjons- og veiledningssamlinger.

Det er skoleeier som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Skoleeier er derfor adressat for denne tilsynsrapporten.

I denne tilsynsrapporten er det fastsatt frist for retting av brudd på regelverket som er avdekket under tilsynet. Fristen er **30.04 2018**. Dersom brudd på regelverket ikke er rettet innen fristen, vil Fylkesmannen i Nordland vedta pålegg om retting med hjemmel i kommuneloven 60 d. Et eventuelt pålegg om retting vil ha status som enkeltvedtak og vil kunne påklages, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

2. Om tilsynet med Nordland fylkeskommune – Knut Hamsun videregående skole

2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler

Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kap. 10 A. Fylkesmannens tilsyn på opplæringsområdet er lovlighetstilsyn jf. kommuneloven § 60 b. Fylkesmannens tilsyn med offentlige skoler er myndighetsutøvelse og skjer i samsvar med forvaltningsrettens regler for dette.

I de tilfeller Fylkesmannen konkluderer med at et rettslig krav ikke er oppfylt, betegnes dette som brudd på regelverket, uavhengig av om det er opplæringsloven eller forskrifter fastsatt i medhold av denne, som er brutt.

2.2 Tema for tilsynet

Temaet for tilsynet er rettet mot skolens kjernevirksomhet: skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen. Det overordnede formålet med tilsynet er å bidra til at alle elever får et godt utbytte av opplæringen.

Hovedpunkter i tilsynet vil være:

- Skolens arbeid med opplæringen i fag
- Underveisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte
- Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning
- Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

Tilsynet skal bidra til at skoleeier som ansvarlig sørger for at elevene:

---

¹ <http://www.udir.no/Regelverk/regelverk/tilsyn/>

- får kjennskap til og opplæring i målene som gjelder for opplæringen
- får tilbakemeldinger og involveres i eget læringsarbeid for å øke sitt utbytte av opplæringen
- får vurdert kontinuerlig hvilket utbytte de har av opplæringen
- blir fulgt opp og får nødvendig tilrettelegging når utbytte av opplæringen ikke er tilfredsstillende

I tilsynet vurderer vi om elevene får dette på Knut Hamsun videregående skole.

Manglende etterlevelse av regelverket kan medføre at elevene ikke får realisert sine muligheter eller får lite utbytte av opplæringen.

2.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Tilsyn med Nordland fylkeskommune ble åpnet gjennom brev 30. januar 2017. Skoleeier er blitt pålagt å legge frem dokumentasjon for Fylkesmannen med hjemmel i kommuneloven § 60 c.

Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner er basert på skriftlig dokumentasjon og opplysninger fra intervju, se vedlegg.

3. Skolens arbeid med opplæringen i fag

3.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med opplæringen i fag. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Rektor skal sikre at opplæringens innhold er knyttet til kompetansemål i faget

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06), jf. opplæringsloven § 3-4 og forskrift til opplæringsloven § 1-3. Det betyr at opplæringen skal ha et innhold som bygger på kompetansemålene i læreplanen og bidrar til at disse blir nådd. Rektor må organisere skolen slik at dette blir ivaretatt, jf. opplæringsloven § 3-4.

Rektor skal sikre at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæring og hva som blir vektlagt i vurdering av elevens kompetanse.

Underveisvurdering skal brukes som et redskap i læreprosessen og bidra til å forbedre opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-11. Eleven skal kjenne til hva som er målene for opplæringen og hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene må kjenne til kompetansemålene i læreplanene for fagene, og at de er grunnlaget for vurderingen av elevens kompetanse. De skal også kjenne til hva læreren vektlegger når læreren vurderer et arbeid. Fra og med 8. trinn skal elevene kjenne til hva som skal til for å oppnå de ulike karakterene. Rektor må organisere skolen for å sikre at undervisningspersonalet formidler dette til elevene.

Rektor skal sikre at opplæringen dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet / i faget og de individuelle opplæringsmålene i IOP.

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter LK06, jf. opplæringsloven § 3-4 og forskrift til opplæringsloven § 1-3. For de fleste fag i grunnskolen og for noen fag i videregående skole er kompetansemålene satt per hovedtrinn eller etter flere års opplæring. I slike tilfeller må rektor sikre at elevene får opplæring i alle kompetansemålene i faget / på hovedtrinnet gjennom opplæringsløpet. En elev som får spesialundervisning, kan ha unntak fra kompetansemålene i de ordinære læreplanene, jf. opplæringsloven § 5-5. Gjeldende opplæringsmål for eleven skal fremgå av en individuell opplæringsplan (IOP). Skolen må sikre at elevens opplæring dekker de individuelle opplæringsmålene.

Alle elever som har vedtak om spesialundervisning, skal ha IOP.

Skolen skal utarbeide en individuell opplæringsplan (IOP) for alle elever som får spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-5. Det må fremgå av IOP-en hvilket tidsintervall den gjelder for.

Innholdet i IOP-en skal samsvare med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen og synliggjøre eventuelle avvik fra LK06.

IOP-en skal vise mål for og innholdet i opplæringen og hvordan opplæringen skal gjennomføres, jf. opplæringsloven § 5-5. Reglene for innhold i opplæringen gjelder så langt de passer for spesialundervisningen. Det kan medføre at målene for opplæringen avviker fra kompetansemålene i læreplanene i LK06.

Før skolen/skoleeier gjør et enkeltvedtak om spesialundervisning, skal PPT utarbeide en sakkyndig vurdering. Den sakkyndige vurderingen skal gi tilrådning om innholdet i opplæringen, blant annet realistiske opplæringsmål for eleven og hvilken opplæring som gir eleven et forsvarlig opplæringstilbud. Vedtaket om spesialundervisning skal bygge på den sakkyndige vurderingen, og eventuelle avvik må begrunnes. Vedtaket om spesialundervisning fastsetter rammene for opplæringen og dermed innholdet i IOP-en. IOP-en kan først tas i bruk etter at det er fattet enkeltvedtaket om spesialundervisning.

IOP-en må ha egne mål for opplæringen når elevens opplæring avviker fra ordinære læreplaner, og skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at IOP-en er samordnet med den ordinære opplæringens (klassens) planer.

Reglene om innhold i opplæringen (kompetansemålene i læreplanene) gjelder for spesialundervisning så langt de passer, jf. § 5-5 i opplæringsloven. Skolen skal legge vekt på utviklingsmulighetene for eleven og de opplæringsmålene som er realistiske innenfor det samme totale undervisningstimetallet som for andre elever, jf. opplæringsloven § 5-1. Den individuelle opplæringsplanen skal vise målene for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-5. Dersom vedtaket om spesialundervisning ikke inneholder avvik fra LK06, eller bare angir færre kompetansemål i et fag enn i den ordinære læreplanen, må dette også komme klart frem i IOP-en. Det må også komme klart frem i hvilke fag eller deler av fag eleven eventuelt skal følge ordinær opplæring (i klassen). Skolen må ha en fremgangsmåte som angir hvordan spesialundervisningen og den ordinære opplæringen skal ses i sammenheng / arbeide sammen i slike tilfeller. Fremgangsmåten må være kjent og innarbeidet av de som har ansvaret for å utvikle IOP-en og for å gjennomføre opplæringen.

3.2 Fylkesmannens undersøkelser

Knut Hamsun videregående skole deltar i Veilederkorpset. Målet er å løfte skolens læringskultur. Gjennom satsingen har de jobbet med strammere struktur på skolens læringsarbeid og vurderingskultur. Skolen har felles møter for personalet hver fredag.

Skolen bruker ikke begrepet lokale læreplaner. De styrer etter kompetansemål i Læreplanen 2006 (LK06), og har halvårsplaner og individuelle opplæringsplaner (IOP). Alle lærerne bruker læringsplattformen *itslearning* og legger arbeidsplaner for det enkelte fag der. Elevene finner kompetansemålene på *itslearning*, og blir introdusert for målene ved hvert nytt tema og kapittel. Elever med IOP får informasjon om målene ved oppstart.

Kompetansemål er tema i fellesmøter og arbeidet med Veilederkorpset. Rektor er opptatt av at elevene skal nå kompetansemålene, og etterspør dette hos lærerne blant annet gjennom skolevandring. Rektor har innsyn i lærernes arbeid gjennom administrative systemer som *itslearning* og *iSkole*. Skolen har den 01.08 2017 iverksatt fast rutine for midtveisvurdering med at alle lærere utarbeider årsplaner (ev. halvårsplaner) for dokumentasjon av at alle læreplanmål ivaretas gjennom skoleåret. Dette er et utgangspunkt for at elevene skal kunne nå alle kompetansemålene, men rektor har fortsatt ikke sannsynliggjort faste rutiner for når og hvordan hun skal bruke disse systemene for å sikre at alle kompetansemålene blir ivaretatt. Skolen har inspektør og avdelingsleder som også følger opp læringsarbeidet, det er tett dialog underveis og disse har kjennskap til fagene til de ansatte som de har ansvar for å følge opp.

Ledelsen har uttalt forventninger om at det skal gjennomføres fagsamtaler, halvårsvurdering og kontinuerlige tilbakemeldinger til elevene. Lærerne sjekker om elevene har nådd kompetansemålene gjennom tester, vurderingskriterier blir kommunisert til elevene før prøver og elevene får skriftlige tilbakemeldinger etter testene. Referater fra fagsamtaler blir lagt på *iSkole*.

Skolen har personalmøter annenhver uke. I disse møtene er det fokus på elevenes kjennskap til mål for opplæringen og utbytte av opplæringen. Skolen har også klasselærermøter der alle faglærerne og ledelsen møtes. Undervisningspersonalet har også jobbet i seksjoner for å utarbeide tydelige vurderingskriterier som er enkle å forstå for elevene. Underveisvurdering skal være tema i alle medarbeidersamtaler. Ledelsen tilbyr seg også og komme på skolevandring, og kan foreta observasjon av undervisning.

Skolen kartlegger og analyserer elevens læringsutbytte gjennom Elevundersøkelsen som gjennomføres hver høst. Skolen har inneværende skoleår pålagt alle ansatte å bruke vurderingskriterier på alle prøver slik at det blir tydelig for elevene hva som vektlegges i vurderingen av elevenes kompetanse. Fagseksjonene har jevnlig møter der de jobber med vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse. Kriteriene blir kommunisert til elevene i forbindelse med prøver.

Nordland fylkeskommune gir veiledning og følger opp dersom frister for arbeidet med IOP og årsrapporter ikke blir overholdt.

Skolen har felles maler for vedtak om spesialundervisning, individuell opplæringsplan og vurdering videregående opplæring. Skolen forholder seg til Utdanningsdirektoratets nettside fordi de finner oppdatert informasjon der.

Skolen har avsatt ressurs til spesialpedagog, og har flere personer i linjen nå. De bruker årshjul i dette arbeidet etter mal fra Bodø videregående skole. Skolens spesialpedagog skriver enkeltvedtak som rektor signerer. Faglærerne skriver IOP i samarbeid med skolens spesialpedagog, som veileder, koordinerer og følger opp dette arbeidet.

Fylkesmannen har mottatt kopier av individuelle opplæringsplaner (IOP), og har sammenholdt disse på individnivå med sakkyndig vurdering og vedtak om spesialundervisning. Det fremgår av IOP-en at den er utarbeidet i samsvar med enkeltvedtak om spesialundervisning, og at grunnlagsdokumenter er vedtak og sakkyndig vurdering fra PPT. IOP-en er tidfestet til å gjelde for skoleåret 2016-2017. Det fremgår at eleven vil ha behov for avvik fra læreplanverket på gjeldende nivå, og hvilket nivå og kompetansemål eleven skal ha.

I en elevsak har sakkyndig vurdering kompetansemål for 8.-10.trinn i skriftlige fellesfag, mens enkeltvedtaket og elevens IOP har kompetansemål for 1.-4.trinn. Dette avviket fra sakkyndig vurdering er ikke begrunnet i skolens vedtak.

Det varierer fra fag til fag hvorvidt IOP-en har egne mål for opplæringen når elevens opplæring avviker fra ordinære læreplaner.

Det fremkommer av intervjuer at det kan være vanskelig å samordne IOP med den ordinære opplæringens (klassens) planer, og at dette avhenger av tilgjengelige ressurser.

3.3 Fylkesmannens vurderinger

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen slik at opplæringen har et innhold som bygger på kompetansemålene i læreplanen og bidrar til at disse blir nådd. Rektor må organisere skolen slik at dette blir ivaretatt. Tilsynet viser at kompetansemål er tema på møter, og rektor har uttalt forventninger til lærernes arbeid. Rektor etterspør dette hos lærerne blant annet gjennom skolevandring. Skolen bruker Utdanningsdirektoratets nettside for å hente kompetansemål i fag. Tilsynet har sannsynliggjort at rektor har et system som sikrer at undervisningspersonalet knytter opplæringens innhold til kompetansemål i det enkelte faget.

Rektor skal sikre at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæringen og hva som blir vektlagt i vurderingen av kompetanse. Vi finner at dette er tema i felles møter, medarbeidersamtaler, og ved observasjon i klasserommene. Det inngår i skolens satsingsområde og rektor etterspør dette i løpet av skoleåret. Det er vår vurdering at elevene ved skolen får ivaretatt sin rett til å kjenne til mål for opplæringen og hva som blir vektlagt i vurderingen av kompetansen.

Rektor skal sikre at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene i faget, og de individuelle opplæringsmålene i IOP. Tilsynet har ikke sannsynliggjort at rektor har et system som sikrer dette. Vi kan ikke se hvordan skoleledelsen etterspør og kvitterer dette ut i praksis. Tilsynet viser at faglærerne tar ansvar for at læreplanmålene blir oppfylt, mens skoleledelsen sørger for at elevene får riktig antall timer i faget.

Alle elever som har vedtak om spesialundervisning, skal ha IOP. Tilsynet har sannsynliggjort at skolen utarbeider IOP hvert år for alle elever som har vedtak om spesialundervisning. Vi har mottatt flere eksempler på IOP-er fra skolen, og skolens organisering, skriftlige rutiner, fylkeskommunens oppfølgingsarbeid og intervjuer

understøtter at dette er en innarbeidet praksis ved skolen.

Vedtaket om spesialundervisning skal bygge på den sakkyndige vurderingen, og eventuelle avvik må begrunnes. Vedtaket om spesialundervisning fastsetter rammene for opplæringen og dermed innholdet i IOP-en. Vi finner at innholdet i IOP samsvarer med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen.

Vi har overfor omtalt at vi fant et avvik mellom kompetansemålene i sakkyndig vurdering og kompetansemålene i enkeltvedtak/IOP som ikke er begrunnet. På tilsynstidspunktet har vi bare ett enkeltvedtak som avviker fra den sakkyndige vurderingen. Vi har derfor ikke nok holdepunkter for å vurdere praksisen til Knut Hamsun videregående skole på dette punktet. Skolen har i sin tilbakemelding på foreløpig rapport skrevet at de ble enige om å begynne på et lavere nivå i samråd med PPT, og at de skal rette opp i dette i årsrapporten.

Fylkesmannen vil bemerke at dersom skolens vedtak avviker fra den sakkyndige vurderingen, må skolen begrunne dette. Begrunnelsen skal vise hvorfor eleven likevel får et opplæringstilbud som oppfyller elevens rett til spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-3. Skolen må få klart frem hva avviket består i, og hva opplæringstilbudet innebærer for eleven. Begrunnelsen må være slik at foreldrene forstår hvilke vurderinger som ligger til grunn for at skolen ikke følger tilrådingen i den sakkyndige vurderingen.

Dokumenterte IOP-er viser tidsintervall, mål, innholdet i opplæringen og hvordan opplæringen skal gjennomføres. Det varierer fra fag til fag, og fra lærer til lærer hvorvidt IOP-en har egne mål for opplæringen når elevens opplæring avviker fra ordinære læreplaner. Vi finner også følgefeil fra sakkyndig vurdering på dette området da målene ikke er beskrevet tydelig i vurderingen fra PPT. Tilsynet har ikke sannsynliggjort at IOP-en har egne mål for opplæringen når elevens opplæring skal avvike fra ordinære læreplaner.

Det må også komme klart frem i hvilke fag eller deler av fag eleven eventuelt skal følge ordinær opplæring (i klassen). Fremgangsmåten må være kjent og innarbeidet av de som har ansvaret for å utvikle IOP-en og for å gjennomføre opplæringen. Faglærer og spesialpedagog samarbeider om mål og innhold i IOP-en, men det kommer ikke tydelig fram hvordan samordningen med klassens ordinære opplæring skjer. Tilsynet har ikke sannsynliggjort at skolen har en fremgangsmåte som angir hvordan spesialundervisningen og den ordinære opplæringen skal ses i sammenheng / arbeide sammen i slike tilfeller.

Skolen forholder seg til Utdanningsdirektoratets nettside for å skaffe oppdatert informasjon. Fylkeskommunen har sendt inn nye rutiner og maler for IOP og enkeltvedtak den 19.10.17.

3.4 Fylkesmannens konklusjon

Rektor sikrer at undervisningspersonalet knytter opplæringens innhold til kompetansemål i det enkelte faget.

Rektor sikrer at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæringen og hva som blir vektlagt i vurderingen av kompetanse.

Rektor sikrer ikke at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet / i faget, og individuelle opplæringsmål i IOP.

Skolen utarbeider IOP hvert år for alle elever som har vedtak om spesialundervisning.

Innholdet i IOP samsvarer med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen.

IOP-en har ikke egne mål for opplæringen når elevens opplæring skal avvike fra ordinære læreplaner.

Skolen har ikke en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at IOP-en er samordnet med den ordinære opplæringsplanen (klassens) planer.

4. Underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte

4.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte av opplæringen. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Elevene skal få veiledning i hvilke kompetansemål fra LK06 eller mål i IOP-en som opplæringen er knyttet til.

Elevene skal gjøres kjent med målene for opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Dette gjelder for alle årstrinn og gjelder også for elever med individuelle mål i en IOP. Elevene skal gjøres i stand til å forstå hva de skal lære, og hva som er formålet med opplæringen. Lærerne gjennomfører opplæringen og må kommunisere dette til elevene.

Elevene skal få veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen i faget.

Eleven skal kjenne til hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene skal kjenne til hva som kjennetegner ulik grad av kompetanse, og hva det legges vekt på i vurderingen av en prestasjon. Kravet til at det skal være kjent for eleven, innebærer at det ikke holder at informasjonen ligger på Internett eller kan fås ved å spørre læreren. Lærerne må kommunisere grunnlaget for vurderingen til elevene.

Elevene skal få tilbakemeldinger på hva de mestrer, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse.

Vurderingen underveis i opplæringen skal gi god tilbakemelding og rettledning til eleven og være et redskap i læreprosessen, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 3-2 og 3-11. Underveisvurdering skal bidra til at eleven øker sin kompetanse i fag, jf. forskriften § 3-11. Underveisvurderingen skal gis løpende og systematisk, den kan både være skriftlig

og muntlig, skal inneholde begrunnet informasjon om kompetansen til eleven og skal gis med sikte på faglig utvikling.

Elevene skal involveres i vurderingen av eget læringsarbeid.

Elevene skal delta aktivt i vurderingen av eget arbeid, egen kompetanse og egen faglig utvikling, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-12. Lærerne må sørge for at elevene involveres i dette. Elevens egenvurdering skal være en del av undervisvurderingen.

Elevene skal fra og med 8. årstrinn få halvårsvurdering midt i opplæringsperioden i alle fag og på slutten av opplæringsåret i fag som ikke er avsluttet. Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen gir informasjon om elevenes kompetanse i fagene og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen sin.

Halvårsvurdering i fag er en del av undervisvurderingen og skal uttrykke elevens kompetanse knyttet til kompetansemålene i læreplanverket, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-13. Halvårsvurdering skal også gi veiledning i hvordan eleven kan øke kompetansen sin i faget.

Halvårsvurdering uten karakter skal elevene få gjennom hele grunnopplæringen. Dette gjelder alle elever uavhengig av vedtak og type opplæring. Vurderingen kan være både skriftlig og muntlig.

Fra og med 8. årstrinn skal halvårsvurdering både med og uten karakter gjennomføres midt i opplæringsperioden og på slutten av opplæringsåret dersom faget ikke blir avsluttet. Halvårsvurderingen med og uten karakter gjenspeiler da den samme kompetansen.

Skolen må gjennomføre halvårsvurderinger på riktig tidspunkt og ha en innarbeidet fremgangsmåte for at innhold er i samsvar med forskriften.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP-en.

For elever med spesialundervisning skal skolen, i tillegg til halvårsvurdering med og uten karakter, en gang i året utarbeide en skriftlig rapport. Rapporten skal blant annet gi vurdering av elevens utvikling i forhold til målene i IOP, jf. opplæringsloven § 5-5.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapporter gis på riktige tidspunkt og har et innhold i samsvar med forskriften.

4.2 Fylkesmannens undersøkelser

Knut Hamsun videregående skole bruker Utdanningsdirektoratets nettside for å hente kompetansemål i fag. Skolen har kontinuerlig fokus på kompetansemålene gjennom hele skoleåret. Rektor sier at skolen har dette som tema på fellesmøter. Skolen har som praksis å gjøre kompetansemålene skriftlig tilgjengelig for elevene gjennom *Itslearning*. Kompetansemålene kommer også frem gjennom arbeid med konkrete oppgaver. Skolen kommuniserer også kompetansemålene muntlig til elevene ved oppstart av nytt tema og tester. Gjennom elevundersøkelsen så har det blitt avdekket at skolen har mer å hente når det gjelder evalueringskultur. Skolen har meldt seg på IKT-basert opplæring som er finansiert av Utdanningsdirektoratet. Målet er å heve læringskulturen på skolen. Elever som har mål i IOP-en blir gjort kjent med målene på lik linje med andre elever på skolen.

Knut Hamsun videregående skole har deltatt i *Vurdering for læring*, og har gjennom dette arbeidet som prinsipp at elevene skal få veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen i faget. Skolen viser til elevundersøkelsen som konkluderte med at skolen hadde et forbedringspotensial på dette området. Ut fra dette resultatet har skolen utviklet vurderingskriterier på alle prøver for å tydeliggjøre for elevene hvordan de blir vurdert. Skolen sier de gjør elevene kjent med kompetansemålene ved gjennomgang av fagstoffet. Noen faglærere har utarbeidet stikkordsark i forbindelse med kommende prøver. Lærer er også tilgjengelig for veiledning dersom elevene har behov for det.

Skolen har rutine på å gi elevene tilbakemelding på hva de mestrer i fagene. Elevene får tilbakemelding både muntlig og skriftlig. Læreren dokumenterer dette arbeidet i *itslearning*. I forbindelse med halvårsvurderingen får alle elevene ved skolen også en skriftlig begrunnelse. Begrunnelsen legges i systemet *iSkole* som både elever og foreldre har tilgang til. Lærerne veileder elevene om hva de må gjøre for å øke sin kompetanse i det enkelte faget, dette arbeidet er en del av *Vurdering for læring*.

Skolen sier at de involverer elevene i vurderingen av eget læringsarbeid. Rektor sier at elevundersøkelsen har gitt indikasjoner på at skolen har et forbedringspotensial på dette området, og skolen har derfor hatt fokus på prinsippene i *Vurdering for læring*. Lærerne sier at de har samtaler/dialog med eleven jevnlig om vurdering av eget læringsarbeid i fagene.

Skolen har frister for at elevene får halvårsvurdering som en del av underveisvurderingen. Rektor sier at fristen er kjent gjennom årsplan som ligger i Outlook. Fristene har også blitt tatt opp på skolens fredagsmøter av ledelsen. Intervjuer viser at lærerne har fagsamtaler med elevene i forkant av halvårsvurderingen. Rektor har uttrykt forventninger til at lærerne i halvårsvurderingen skal gi elevene informasjon om deres kompetanse i fagene. Lærerne sier at skolen har fokus på å dokumentere dette arbeidet og at det er et satsingsområde for skolen. Arbeidet dokumenteres via *iSkole*, og ledelsen kontrollerer. Skolen sier at de har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen gir veiledning om hvordan eleven kan øke kompetansen sin. Veiledningen blir dokumentert via *itslearning* og *iSkole*.

Årsplan – pedagogisk virksomhet 2016-2017 angir at det 19. oktober skal gjennomføres midt i terminen/fagsamtaler. Den 13. januar er det frist for karakterfastsetting, og karakterene skal gjøres synlig for elevene. Vi finner ikke tilsvarende frister for vårsemesteret i utskriften fra Outlook som vi har mottatt.

Praktisk informasjon – eleven i fokus skoleåret 2016-2017 beskriver kontaktlærers oppgaver om underveisvurdering og sluttvurdering, halvårsvurdering og egenvurdering, samt elev- og foreldresamtaler. Det skal være minst en elevsamtale per halvår, foruten startsamtalet. Dokumentet angir at frist for innlevering av IOP er 1. oktober. I november er det eventuelt midt i terminmelding og samtale elever og foresatte. Karakteroppgjøret har frist 17. januar. Det skal skje karaktersamtaler – standpunkt i mars, og i april er det nedfelt at det skal skje et arbeid med karakterer og elevsamtaler. I juni er det frist for føring av karakterer. Elever med spesialundervisning skal få halvårsrapporter i februar og juni. Skolen har dokumentert at de tilbyr elever med individuelle mål alternative emner med utgangspunkt i den generelle delen av læreplanverket. Mal for *Vurdering videregående opplæring* inneholder felter som skal utfylles for vurdering av måloppnåelse, samt vurdering av elevens utvikling og videre utviklingsmuligheter.

For elever med individuell opplæringsplan (IOP), har skolen en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapport utarbeides.

4.3 Fylkesmannens vurderinger

Knut Hamsun videregående skole har en innarbeidet praksis med å gjøre elevene kjent med mål for opplæringen gjennom *itslearning*, og gjennom det daglige arbeidet med fagene. Skolen holder seg oppdatert på kompetansemål ved å benytte Utdanningsdirektoratets nettsider. Lærerne sørger for at elevene vet målene for opplæringen gjennom muntlig kommunikasjon med elevene ved oppstart av nytt tema og ved tester. Tilsynet har sannsynliggjort at skolens lærere har som praksis å bruke *itslearning* for å gjøre elevene kjent med målene i de ulike fagene skriftlig. Tilsynet har også sannsynliggjort at lærerne holder elevene muntlig orientert om mål som opplæringen er knyttet til.

Skolen skal sørge for at alle elevene blir gjort kjent med hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene skal kjenne til hva som kjennetegner ulik grad av kompetanse, og hva det legges vekt på i vurderingen av en prestasjon. Kravet til at det skal være kjent for eleven, innebærer at det ikke holder at informasjonen ligger på internett eller kan fås ved å spørre læreren. Lærerne må kommunisere grunnlaget for vurderingen til elevene. Skolens ledelse har forventninger om at skolens lærere skal gjøre dette arbeidet, men tilsynet viser at det ikke er en ensartet praksis for dette. Likevel bekrefter samtaler og intervjuer at elevene faktisk blir gjort kjent med hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse.

Skolen har rutine for å gi elevene tilbakemeldinger på hva de mestrer i fagene. Skolen gir både muntlige og skriftlige tilbakemeldinger på hva elevene mestrer. Vi vurderer at det er visse forskjeller mellom lærere på hvordan dette blir gjort, men samtlige lærere bekrefter at de gir elevene tilbakemelding på hva de mestrer i fagene.

Skolen har en innarbeidet fremgangsmåte for å sørge for at elevene blir involvert i vurderingen av eget læringsarbeid og dette er en del av elevenes underveisvurdering. Dette kommer tydelig frem i dokumentasjonen vi har mottatt og gjennom intervjuer.

Praktisk informasjon – eleven i fokus skoleåret 2016-2017 beskriver kontaktlærers oppgaver som underveisvurdering og sluttvurdering, halvårsvurdering og egenvurdering, samt elev- og foreldresamtaler. Det skal være minst en elevsamtale per halvår, foruten startsamtalet. Foruten dette har det vært vanskelig for Fylkesmannen å finne klare frister for halvårsvurdering uten karakter i dokumentene *Årsplan – pedagogisk virksomhet 2016-2017* og *Praktisk informasjon – eleven i fokus skoleåret 2016-2017*.

Intervjuer og samtaler viser at skolen har ulik praksis for å gi elevene halvårsvurdering uten karakter midt i opplæringsåret i alle fag. Noen lærere gir midtveisvurdering i november og andre lærere gir vurderingen i midten av desember. Halvårsvurdering uten karakter skal gis skriftlig og/eller muntlig. Vurdering med og uten karakter må henge tett sammen, og bli gitt rundt samme tid. Kravet gjelder også der fag er organisert over kortere tid enn et helt skoleår.

Skolen har den 01.08 2017 iverksatt fast rutine for midtveisvurdering med at alle lærere utarbeider årsplaner (ev. halvårsplaner) for dokumentasjon av at alle læreplanmål ivaretas gjennom skoleåret. Skolen har lagt inn en felles dato for termin-vurdering i sin årsplan. Vi vurderer derfor at skolen har sannsynliggjort at det i tilsynsperioden har blitt

etablert en innarbeidet framgangsmåte som sikrer at elevene får halvårsvurdering uten karakter midt i opplæringsperioden i alle fag, og på slutten av opplæringsåret i fag som ikke er avsluttet.

Tilsynet viser at skolen har en innarbeidet framgangsmåte som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen gir informasjon om elevens kompetanse i fagene, og gir veiledning om hvordan eleven kan øke kompetansen sin

Tilsynet viser at skolen har en innarbeidet framgangsmåte som sikrer at årsrapport utarbeides for elever med IOP, og at årsrapportene tar stilling til elevens utvikling ut fra målene i IOP-en.

4.4 Fylkesmannens konklusjon

Elevene blir veiledet i hvilke kompetansemål fra LK06 eller mål i IOP-en som opplæringen er knyttet til.

Elevene får veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen i det enkelte faget.

Skolen gir elevene tilbakemelding på hva de mestrer i fagene, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse i det enkelte faget.

Skolen sørger for å involvere elevene i vurderingen av eget læringsarbeid.

Skolen har en innarbeidet framgangsmåte som sikrer at elevene får halvårsvurdering uten karakter midt i opplæringsperioden i alle fag, og på slutten av opplæringsåret i fag som ikke er avsluttet.

Skolen har en innarbeidet framgangsmåte som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen gir informasjon om elevens kompetanse i fagene, og gir veiledning om hvordan eleven kan øke kompetansen sin

Skolen har en innarbeidet framgangsmåte som sikrer at årsrapportene inneholder en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP-en.

5. Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning

5.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Skolen må ha en innarbeidet framgangsmåte som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Læreren skal, som en del av undervisvurderingen, vurdere om den enkelte eleven har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-11. Skolen må ha en kjent og innarbeidet fremgangsmåte slik at lærerne vurderer systematisk og løpende om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, og basert på vurderingen må skolen eventuelt gjennomføre tiltak innenfor tilpasset opplæring.

Alle elever har krav på tilpasset opplæring, jf. opplæringsloven § 1-3. Dersom en elev ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, skal skolen først vurdere og eventuelt prøve ut tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må se på om tiltak knyttet til arbeidsmåter, vurderingspraksis og arbeidsmiljø kan bidra til at eleven får tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Fremgangsmåten for dette må være kjent og innarbeidet. Dette skal skolen gjøre før eleven eventuelt blir henvist til PPT for en sakkyndig vurdering med tanke på spesialundervisning.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og sikre at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor.

I noen tilfeller vil skolens vurdering og eventuelle utprøving av tiltak etter opplæringsloven § 5-4 konkludere med at eleven ikke kan få tilfredsstillende utbytte av opplæringen innenfor det ordinære opplæringstilbudet. Eleven har da krav på spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-1. Det er viktig at prosessen for å kunne gi spesialundervisning blir startet så snart som mulig etter at behovet for dette er avdekket. Undervisningspersonalet har derfor både plikt til å vurdere om en elev trenger spesialundervisning og å melde fra til rektor når det er behov for det, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må ha en fremgangsmåte som er kjent og innarbeidet blant lærerne slik at de vurderer og melder behov for spesialundervisning.

5.2 Fylkesmannens undersøkelser

Lærerne ved Knut Hamsun videregående skole vurderer fortløpende om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Dette blir gjort gjennom observasjoner og i møte med elevene i opplæringen.

Det er tett samarbeid mellom kontaktlærere og faglærere. Skolen har klasserådsmøter en gang i måneden, og ledelsen kobles inn ved behov. Dersom en lærer er bekymret for en elevs utvikling, blir det satt inn tiltak innenfor tilpasset opplæring og man forsøker på den måten å se om dette kan hjelpe eleven. For å få tips og råd til dette arbeidet kan lærerne kontakte skolens spesialpedagogisk ansvarlige. Foruten tilpasset opplæring setter skolen inn ulike tiltak som deling av klasser, leksehjelp og to-lærerressurs for å se om det kan avhjelpe elevens utfordringer.

Når skolen vurderer tilpasset opplæring som utilstrekkelig, tar lærerne kontakt med skolens spesialpedagogisk ansvarlige. Denne har ansvar for å ta saken videre. Skolens spesialpedagogisk ansvarlige har som oppgave å følge opp elever som kan ha, og har rett til spesialundervisning. Det er kjent for hele personalet at skolens spesialpedagogisk ansvarlige kontaktes dersom man har bekymringer om en elev trenger spesialundervisning.

5.3 Fylkesmannens vurderinger

Tilsynet viser at skolen har en innarbeidet framgangsmåte for å vurdere om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Det er lav terskel for lærerne å sette inn tiltak for å se om det kan avhjelpe elevens utfordringer. Skolen har en egen spesialpedagogisk ansvarlig som kan bidra med adekvate tiltak.

Intervjuer og innsendt dokumentasjon bekrefter at skolen har en innarbeidet framgangsmåte for å ta opp bekymringer for elever i fellesmøter for det pedagogiske personalet, og deretter sette inn tiltak innenfor tilpasset opplæring.

Dersom tilpasset opplæring ikke kan hjelpe eleven, tar lærerne kontakt med skolens spesialpedagog som tar saken videre til PP-tjenesten. Dette ser ut til å være en innarbeidet framgangsmåte som alle involverte i tilsynet kjenner til. Skolen har godt samarbeid med PP-tjenesten og skolen mener at PP-tjenesten har god kjennskap til skolen.

5.4 Fylkesmannens konklusjon

Knut Hamsun videregående skole har en innarbeidet framgangsmåte som sikrer at lærerne løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Skolen har også en innarbeidet framgangsmåte som sikrer at arbeidsmåter, læringsmiljø og vurderingspraksis blir vurdert.

Skolen har en innarbeidet framgangsmåte for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og sikre at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor. Skolen gjør tilmelding til PP-tjenesten ved behov.

6. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

6.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med å vurdere behov for særskilt språkopplæring. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Skolen må ha en innarbeidet framgangsmåte for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk. For elever med behov for særskilt norskopplæring må en innarbeidet framgangsmåte sikre at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring.

Elever i grunnopplæringen med annet morsmål enn norsk og samisk, har rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæringen på skolen, jf. opplæringsloven § 3-12. Om nødvendig har elevene også rett til morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skoleeier har ansvaret for at kartleggingen av elevens norskferdigheter blir gjort før vedtaket om særskilt språkopplæring. I de fleste tilfeller er det skolen som gjennomfører kartleggingen. Skolen må også vurdere om eleven eventuelt har behov for morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skolen må ha en kjent og innarbeidet framgangsmåte som sikrer dette.

Elever med vedtak om særskilt språkopplæring skal få kartlagt sine norskferdigheter underveis i opplæringen.

Skolen skal også kartlegge eleven underveis i opplæringen når eleven får særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 3-12. Dette for å vurdere om eleven har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den vanlige opplæringen på skolen. Skolen må foreta en individuell vurdering av tidspunktet for dette.

6.2 Fylkesmannens undersøkelser

Skolen benytter Utdanningsdirektoratets kartleggingsprøve ved skolestart for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk. Dersom det blir avdekket behov, fattes det enkeltvedtak om to ekstra norsktimer. Elevene må gi skriftlig tilbakemelding på at de ønsker å motta et slikt tilbud, og det dokumenteres i elevmappa til eleven. Skolen sier at det ikke har vært en aktuell problemstilling utfra skolens lokale forhold og grunnskolens/ vertskommunens arbeid med denne elevgruppen å ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring.

For de elevene som har vedtak om særskilt språkopplæring så blir norskferdighetene kartlagt fortløpende underveis i opplæringen. Det gjøres blant annet ved at faglærer observerer, vurderer og evaluerer enkeltelevens behov for særskilt språkopplæring. Dersom det oppdages behov, meldes behovet fortløpende til skolens ledelse som dermed vurderer om det er behov for ekstra ressurser inn i undervisningen.

6.3 Fylkesmannens vurderinger

Skolen har en innarbeidet fremgangsmåte for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk ved skolestart. Denne fremgangsmåten synes å være kjent for de involverte lærerne ved skolen. Dersom kartleggingen avdekker at en elev har behov for særskilt språkopplæring, fattes det vedtak om to ekstra norsktimer. Fylkesmannen oppfatter det slik at det er rutine å fatte to ekstra norsktimer dersom kartleggingen viser at eleven har behov for ekstra norskopplæring.

Skolen har ingen skriftlige rutiner for arbeidet rundt elever med rettigheter etter opplæringsloven § 3-12. Det er ikke i tråd med lovverket at skolen ikke samtidig vurderer om eleven har behov for morsmålsopplæring eller tospråklig fagopplæring.

Skolen har sannsynliggjort at de har en innarbeidet praksis for å kartlegge elevene underveis i opplæringen.

6.4 Fylkesmannens konklusjon

Knut Hamsun videregående skole har en innarbeidet fremgangsmåte for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk ved skolestart.

Skolen har ikke en innarbeidet fremgangsmåte for elever med behov for særskilt norskopplæring som sikrer at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring.

Skolen har en innarbeidet praksis som sikrer at elever med vedtak om særskilt språkopplæring får kartlagt sine norskferdigheter underveis i opplæringen.

7. System for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd

7.1 Tilsynet er ikke utvidet til å omfatte skoleeiers system

Vi har vurdert å utvide tilsynet til å omfatte om skoleeier har et forsvarlig system for å vurdere og følge opp om kravene i regelverket er oppfylt, jf. opplæringsloven § 13-10 andre ledd. Dette gikk frem av vårt varselbrev. Til å vurdere dette har vi lagt til grunn

skoleeiers og skolens egen vurdering, intervju på skolen og dokumenter og funn i tilsynet. Samlet sett vurderer vi at informasjon fra disse kildene ikke tilsier en utvidelse av tilsynet til å omfatte om skoleeier har et forsvarlig system innenfor det temaet tilsynet omfatter. Vi viser da spesielt til:

Det utarbeides sentrale maler og retningslinjer som alle fylkeskommunale videregående skoler i fylket skal benytte. Fylkeskommunen har også et kvalitetssystem for oppfølging av den enkelte skole innafor tilsynstemaet. Tilsynet har vist at administrasjonen ved Nordland fylkeskommune har hatt og skal ha videre oppfølging med Knut Hamsun videregående skole på dette området.

Vi understreker at denne informasjonen ikke er et godt nok grunnlag til å vurdere om skoleeiers system oppfyller alle kravene i regelverket. Vi kan derfor på et senere tidspunkt gjennomføre tilsyn med om skoleeier har et forsvarlig system innenfor temaet i dette tilsynet eller på andre områder. Dette kan bli aktuelt dersom vi får nye opplysninger fra andre kilder eller gjennom andre tilsyn.

8. Frist for retting av brudd på regelverket

Fylkesmannen har i kapitlene 3 og 6 konstatert brudd på regelverket. I denne rapporten gis Nordland fylkeskommune frist til å rette brudd på regelverket, jf. kommuneloven § 60 d.

Frist for retting er **30.04 2018**. Skoleeier må innen denne datoen sende Fylkesmannen en erklæring om at bruddet på regelverket er rettet og en redegjørelse for hvordan bruddet er rettet.

Dersom brudd på regelverket ikke rettes innen den fastsatte fristen, vil Fylkesmannen vedta pålegg om retting. Et eventuelt pålegg om retting vil ha status som vedtak og vil kunne påklages, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

Følgende pålegg er aktuelle å vedta etter utløp av rettefristen i denne rapporten:

Skolens arbeid med opplæring i fag

1. Nordland fylkeskommune må sørge for at det lokale arbeidet med læreplaner ved Knut Hamsun videregående skole oppfyller kravene til opplæringsloven § 3-4, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 1-3, 3-1 og 3-2.

Nordland fylkeskommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Rektor sikrer at opplæringen samlet dekker
  - alle kompetansemålene i faget
  - individuelle opplæringsmål i IOP.

2. Nordland fylkeskommune må sørge for at arbeidet med individuelle opplæringsplaner ved Knut Hamsun videregående skole er i samsvar med opplæringsloven §§ 5-1 og 5-5.

Nordland fylkeskommune må i denne forbindelse se til at:

- a. IOP-en har egne mål for opplæringen når elevens opplæring skal avvike fra ordinære læreplaner

- b. Skolen har en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at IOP-en er samordnet med den ordinære opplæringen (klassens) planer.

Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

3. Nordland fylkeskommune må sørge for at Knut Hamsun videregående skole sikrer at elever som ikke har norsk eller samisk som morsmål, får vurdert sitt behov for særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 3-12.

Nordland fylkeskommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Skolen har en innarbeidet framgangsmåte som sikrer at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring når eleven har behov for særskilt norskopplæring.

9. Skoleeiers frist til å rette

Som nevnt i kapittelet ovenfor er skoleeier gitt frist for å rette de brudd på regelverket som er konstatert i denne rapporten.

Frist for tilbakemelding er **30.04 2018**.

Skoleeier har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Gunn Skjerve (e.f)
underdirektør

Anita Kristiansen
rådgiver

Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget

Følgende dokumenter inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for tilsynet:

- Skjema i RefLex utfylt av skoleleder
- Skjema i RefLex utfylt av lærer i kroppsøving
- Skjema i RefLex utfylt av lærer i programfaget Helsefremmende arbeid
- Skjema i RefLex utfylt av lærer i matematikk 1PY
- Tilleggsinformasjon i e-post datert 16.03 2017
- Bedre læring – strategiplan 2014 – 2018
- Kem e vi? Utviklingsplan 2015 – 2020
- Presentasjon av interessebasert kroppsøving
- To halvårsplaner Helsefremmende arbeid HOVg1
- Undervisningsevaluering Helsefremmende arbeid HOVg1
- Kjennetegn på måloppnåelse matematikk fellesfag og programfag i vgo.
- Skjerm bilde – samlet indikator vurdering for læring
- Skjerm bilde – vurdering for læring vg1 – HO1A og BA1A
- Skjerm bilde – vektlegging vurdering
- Skjerm bilde – KRØV
- Skjerm bilde KRØV 1D1A
- Skriftlig prøve Helsefremmende arbeid HOVg1
- Vurderingskriterier Helsefremmende arbeid HOVg1
- Øvelse til prøve Helsefremmende arbeid HOVg1j
- Tips til hva det er lurt å jobbe med før tentamen i matematikk
- Begrunnelse for karakter til første termin Helsefremmende arbeid HOVg1
- Evaluering i matematikk etter første termin 2016 – 2017
- Utklipp av halvårsvurderinger i matematikk
- Referat fra realfagseksjonsmøte 30.09 2016
- Anonymisert vedtak om særskilt språkopplæring datert 27.09 2016, vedlagt informasjon om klageretten
- Elev A: Enkeltvedtak om spesialundervisning, IOP og Vurdering vgo.
- Elev B: Sakkyndig vurdering, enkeltvedtak om spesialundervisning og IOP
- Elev C: Sakkyndig vurdering, enkeltvedtak om spesialundervisning og IOP
- Elev D: Enkeltvedtak om spesialundervisning, IOP og Vurdering vgo.
- Elev E: Enkeltvedtak om spesialundervisning, IOP og Vurdering vgo.
- Elev F: IOP, Vurdering videregående opplæring og årsrapport
- Informasjon om rettigheter og fremgangsmåte ved klage – spesialundervisning
- Presentasjon om spesialundervisning og tilpasset opplæring
- Tilbakemelding del 1 på foreløpig rapport av 19.05.17 vedlagt:
- Årsplan 2016-2017 i Outlook
- Medarbeiderhefte/oppstartheft – eleven i fokus
- Oppdateringer og korrigeringer spesialundervisning, KHVGS
- Tilbakemelding del 3 på foreløpig rapport datert 23.06.17
- Svar på tilsynsrapport fra Nordland fylkeskommune av 16.10.17 vedlagt:
- Utarbeide vedtak om spesialundervisning
- Enkeltvedtak om spesialundervisning
- Utarbeide individuell opplæringsplan (IOP)
- Individuell opplæringsplan (IOP)
- Vurdering av måloppnåelse 1.halvår
- Årsrapport

- Alternative emner – spesialundervisning
- Henvising av elev til PP-tjenesten
- Henvisingsskjema PPT
- Pedagogisk rapport
- Samtykkeerklæring
- Utarbeide fremdriftsplan i fag
- Sikre at opplæringen er i samsvar med kompetansemålene i læreplan
- Underveisvurdering i fag
- Rektors sikring og oppfølging av vurderingsarbeid

Det ble gjennomført stedlig tilsyn 14. mars 2017.

Det ble avholdt intervjuer med:

- Rektor Elin Eidsvik
- Spesialpedagog Anders Skoglund
- Faglærer matematikk 1PY Sidsel Hermansen
- Faglærer kroppsøving Ketil Bordewich
- Faglærer helsefremmende arbeid HO Vg1 Åshild T. Steffensen

Det ble også gjennomført gruppesamtale med elever ved skolen samme dag.